

отрязвани главите. Това са по същество актове на тероризъм, които залягат в практиката на националнореволюционното движение в периода на Вътрешната революционна организация. Този начин за снабдяване със средства е широко застъпен и в действията на хайдушките дружини. Тук той е изведен до осъзнато неписано изискване, което не преследва лично отмъщение, а попълване на "комитетската каса" - тя трябва да забогатее, "за да ни бъде лесно отпосле".² Посоченото сведение е единственото за 1867 г., което изрично говори за създаване на "комитетска каса" за нуждите на движението през с.г.

Важен извод от показанията на Костаки е, че от постъпващите в редовете на четата се изисквало да съобщят средствата, с които разполагат, и да ги предоставят на разположение на войводите. Подобна информация дават бележките и дневниците на Хитовата чета, водени от писаря й Ив. Кършовски. Това било практика както за постъпилите още при сформирани на четите, така и за тези, които са се присъединявали от други чети към основните в Стара планина. Ив. Кършовски, който записва на 12 май 1867 г. четниците от Тулчанската чета Сава Славчев и Георги Тулчалията, отразява в едни от водените от него бележки годините на четниците, родното им място и парите, които имат у себе си. За Сава А. Славчев от Свищов записва "пари има 150 турски", а за Георги Тулчалията - "пари нема".³ По повод дискусия за Хр. Дряновски между П. Хитов и Ф. Тотю след Освобождението, касаеща и материалното състояние на този четник, също от Тулчанската чета, Ив. Кършовски бележи: "Защото първото условие при записване некого в четите, беше да обяви на войводата и писаря му що има у себе си."⁴ Въпреки категоричното, но по-късно по време сведение на Кършовски в документите от епохата такива свидетелства са запазени само за четници, присъединили се към Хитовата дружина от други чети в Стара планина, но не и за момчетата, които са тръгнали с четата от Румъния. Показанията на Костаки дават важното сведение, че и от записващите се в Румъния доброволци се е искало да предоставят своите средства на военното ръководство, дори това да не е било отбелязано тогава в някакъв документ.

Съкупността от изложените сведения говори, че през 1867 г. е имало идея за създаване на каса, както и че се е пристъпило към нейното създаване. Част от постъпленията са идвали от самите по-заможни четници, които са предоставяли своите средства в общата "комитетска каса". Интересно е обаче, че в документите за четническото движение от тези години изграждането на общ паричен фонд за подготовката на четите не е формулирано точно като "комитетска каса". В "Привременен закон за народните горски чети за 1867 лето" на Раковски от 1 януари 1867 г. се казва, че Върховното тайно гражданско началство "ще обуръжи всичките чети и ще им набави всичките нужни потребности за похода им".⁵ "Законът за българското народно въстание, по който ще да се управлява българската народна войска в 1867 год.", приет от Хитовата чета в Сливенския балкан на 28 май с.г., постановява, че главният войвода "ще бъде задължен да подпомага другите четири главни отделения, както с войска, тъй също и с други потреби". Законът изисква взетата в плен плячка ("добивка") - пари, дрехи, оръжие и др. - да бъде предадена в средоточието,